

Therapie met hulp van paarden: een experience-based praktijk?

Equine Assisted Therapy: an experience-based practice?

Lisan Hofman

Rijksuniversiteit Groningen
Stichting ZorgPK's

Presentatie

- Aanleiding
- Doel- en vraagstelling
- Gevolgde onderzoeksmethode
- Analyse en resultaten
- Afsluiting

Aanleiding

(Dijkstra, 2010; Fine, 2000; Lentini & Knox, 2009; Geerling, 2011; Huitema, 2011; Van der Meer, 2011; Postel, 2012; Stichting ZorgPK's 2011; Wouters, 2011)

- Rol van dieren in mensenleven
- Eerdere onderzoeken en pilots
- Verschil ervaren door cliënt

Doel- en vraagstelling (1/3)

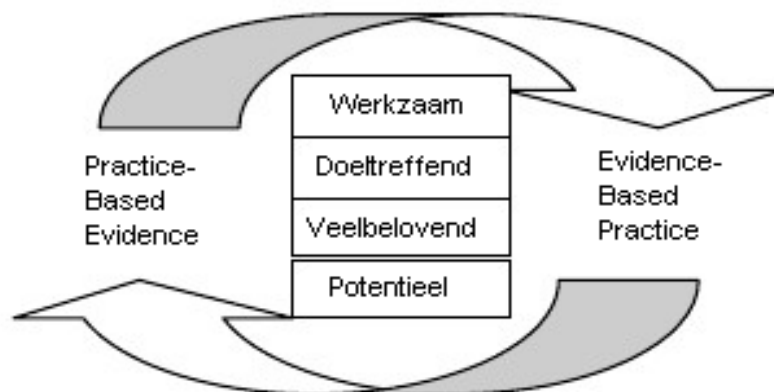
(Geerling, 2011; Van der Meer, 2011; Stichting ZorgPK's, 2011)

- Verschillende ideeën in de praktijk
- Maatschappelijk belang
- Wetenschappelijk belang

Doel- en vraagstelling (2/3)

(Van Yperen & Veerman, 2008; NJI, 2013)

- Databank effectieve jeugdinterventies
- Streven naar potentieel (niveau 1)

Doel- en vraagstelling (3/3)

- Op welke wijze is de effectiviteit van therapie met hulp van paarden practice-based aan te tonen?
- Deelvragen: uitvoering, vormgeving, benaming, doelgroepen, effect vaststellen, effect meten, effect veroorzaakt door...

Gevolgde onderzoeksmethode (1/4)

- Literatuuronderzoek
- Praktijkonderzoek

Gevolgde onderzoeksmethode (2/4)

(www.equineassistedinterventions.org; www.paardenlevenskunst.nl)

- **Literatuuronderzoek**
- Boeken, tijdschriften, artikelen, rapporten pilotstudies
- Database *Equine Assisted Interventions*
- Database *Paard en Levenskunst*
- Geselecteerd op basis van relevante zoektermen

Gevolgde onderzoeksmethode (3/4)

- **Praktijkonderzoek**
- Analyse bruikbaarheid en volledigheid
- 39 rapportages ontvangen, 27 bruikbaar
- Ontwikkeld ordeningsmodel

Gevolgde onderzoeksmethode (4/4)

Ontwikkeld ordeningsmodel

	Aankomst / welkom	Paard ophalen en verzorgen	Oefeningen met/ op het paard	Terug op stal en afscheid	Afsluiting
Communicatie					
Motoriek					
Sociaal / emotioneel functioneren					
Cognitief functioneren					
Gedrag					

Analyse en resultaten

- Literatuuronderzoek
- Praktijkonderzoek

Literatuuronderzoek (1/3)

- Definiëring , geschiedenis, huidige situatie;
- Benamingen en stromingen, rol paard, opleidingsmogelijkheden;
- Werkvelden en doelgroepen, theoretische achtergrond;
- Onderzoeken en pilots....

Literatuuronderzoek (2/3)

(Van Huizen & Lambers, 2009; Lentini & Knox, 2009; Nelstein, 2009; Dijkstra, 2010; Geerling, 2011; Thiel, 2012)

- Therapie, coaching, begeleiding
- Geen vaste standaarden
- Rollen paard
- Opleidingsmogelijkheden
- Onderzoeken overwegend positief

Literatuuronderzoek 3/3

(Van Huizen & Lambers, 2009; Nelstein, 2009)

Vormen:

- 1. Hippotherapie;
- 2. Rijtherapie;
- 3. Orthopedagogisch paardrijden of voltigeren;
- 4. (Psycho)therapeutisch paardrijden;
- (5. Huifbedrijven)

Praktijkonderzoek

Rapportages (n=27)

- Benaming
- Uitvoering
- Vormgeving
- Doelgroepen
- Effect
- Werkzame elementen

Benaming

Benaming therapietraject	Aantal respondente n	Percentag e
Specifieke naam	6	22,22%
Training/ begeleiding/ maatschappelijk werk	6	22,22%
Therapeutisch paardrijden	3	11, 11%
Coaching	3	11,11 %
Equestrian Focal Psychodynamic Psychotherapy	2	7,41 %
Therapie	2	7, 41 %
Orthopedagogisch voltigeren	2	7, 41 %
Equithérapie	1	3,70 %
Logopedie	1	3,70 %
Combinatie therapie/ coaching	1	3.70 %

Uitvoering

Gehanteerde methodiek	Aantal respondente n	Percentag e
(Nog) geen protocol/ handleiding aanwezig	6	22,22%
Niet genoemd/ afhankelijk van cliënt	4	14,81%
Combinatie van werkvormen	3	11, 11%
Boek	3	11, 11%
EAGALA (gecombineerd met andere werkvorm)	2	7,41 %
EAGALA	2	7,41 %
Overig (eigen ontwikkelde methodieken)	2	7,41 %

Uitvoering

Aantal sessies	Aantal respondenten	Percentage
Vast aantal sessies, na evaluatie mogelijk uit te breiden	16	59,26%
Niet genoemd	8	29,63%
Verschilt per traject	2	7,41 %
Eén sessie	1	3,70 %

Uitvoering

Frequentie en intensiteit van de sessies	Aantal respondenten	Percentage
Wekelijks	9	33,33%
Niet genoemd	6	22,22%
Wekelijks of tweewekelijks	5	18,52%
Tweewekelijks	4	14,81%
Twee maal per week	1	3,70 %
Om de drie weken/ eens per maand	1	3,70 %
Eenmalig	1	3,70 %

Vormgeving

Vormgeving therapietraject	Aantal respondenten	Percentage
Afhankelijk van de cliënt, aangepast aan cliënt	10	37,04%
Contact maken- warming up- werken aan doelen- ontspanning (wensoefening)- afscheid- nabespreking	7	25,93%
Niet specifiek omschreven	6	22,22%
Halen- poetsen- grondwerk- zelfervaring	1	3,70 %
Intake, diagnostische-, focale-, afscheids- en consoliderende fase	1	3,70 %
Emotioneel contact – hoofdonderdeel- verzorgen- evaluatie	1	3,70 %
Gesprek- oefening op het paard	1	3,70 %

Vormgeving

- Het ordeningsmodel nogmaals

	Aankomst/ welkom	Paard ophalen en verzorgen	Oefeningen met/ op het paard	Terug op stal en afscheid	Afsluiting
Communicatie	X	X	X	X	X
Motoriek			X		
Sociaal / emotioneel functioneren			X		
Cognitief functioneren			X		
Gedrag		X	X	X	X

Doelgroepen

Doelgroepen	Aantal respondenten	Percentage
Communicatie	1	3,70 %
Motoriek	-	-
Sociaal / emotioneel functioneren	7	25,93%
Cognitief functioneren	-	-
Gedrag	1	3,70 %
Combinatie van problematieken uit de vijf doelgroepen	18	66,67%

Effect

Beoordeeld percentage behaalde doelen	Aantal respondenten	Percentage
Geschat percentage > 80%	10	37,04%
Geen percentages bekend, wel goed resultaat	6	22,22%
Niet weergegeven	5	18,52%
Geschat percentage 70 – 79%	2	7,41%
Significante effecten	1	3,70 %
Nog niet gestart	1	3,70 %
Positieve ontwikkeling, niet in cijfers weer te geven	1	3,70 %
Meer behaald dan doelen, geen percentages bekend	1	3,70 %

Werkzame elementen

Werkzaam volgens respondent	Aantal keren genoemd
Het paard geeft een ingang wanneer reguliere en verbale therapie niet werkt	5
Contact met het paard leidt tot contact met jezelf	4
Het paard fungeert als spiegel	3
Binnen hulpverlening met paarden gaat het om het hier en nu	2
Het paard heeft de functie van leermeester	2
Triade paard- therapeut- cliënt	2
Het paard helpt zicht te krijgen op specifieke problemen	1
Dynamiek tussen mens en dier	1

Werkzame elementen

(Van Yperen & Veerman, 2008)

- Algemeen werkzame factoren
- Specifiek werkzame factoren

Afsluiting

- Kwalificatieniveau potentieel?
- Positieve resultaten, er werkt 'iets', doelen worden behaald..
- Op naar effectmetingen!

De toekomst

- O.a.:
- Eén doelgroep, vaste methodiek en oefeningen
- Opleiding
- Onderzoek met voor- , na- en follow-up meting
- Kwaliteitskeurmerk

Literatuur

- Dijkstra, A. (2010). Effectonderzoek naar Equithérapie bij jongeren in een residentiële hulpverlening. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.
- Fine, A. (2000). Handbook on animal-assisted therapy. San Diego, CA: Academic Press.
- Geerling, A. (2011). 'Het paard als partner' Een exploratief onderzoek. Een inventarisatie van paardondersteunde interventies in therapie, coaching en training. Stichting AAIZOO.
- Huitema, E. (2011). Pilot Equithérapie. Leeuwarden: Stichting ZorgPK's.
- Huizen, L. van & Lambers, N. (2009). Kansen voor opschaling van de inzet van paarden in de Friese hulpverlening. Een haalbaarheidsonderzoek, Projecten LTO Noord.
- Hofman, F.L. (2013). Therapie met hulp van paarden: een experience-based praktijk? Groningen: Rijksuniversiteit Groningen
- Lentini, J.A. & Knox, M. (2009). A Qualitative and Quantitative Review Of Equine Facilitated Psychotherapy (EFP) with Children and Adolescents. The Open Complementary Medicine Journal, 1, 51-57.
- Meer, W. van der. (2011). 'Een natuurlijke keus'. De meerwaarde van het inzetten van dieren in de Kinder- en Jeugdtherapie. Assen: BGL en Partners.
- Nelstein, P. (2009). Het paard als leermeester: therapie met paarden. Deventer: Uitgeverij Ankh- Hermes BV.
- Postel, J. (2012). Geleerde Vaardigheden in Hippotherapie bij mensen met een Autisme Spectrum Stoornis. Herkenbaarheid van de geleerde vaardigheden in het dagelijks leven. Universiteit Twente.
- Stichting ZorgPK's. (2011). Congresverslag 'Meer paarden in de zorg'. Leeuwarden: Stichting ZorgPK's.
- Thiel, U. (2012). Equithérapie (SHP). Ontwikkelen, bevorderen, ondersteunen en genezen met de hulp van het paard. Lochem: Horses and Driving Books.
- Wouters, A. (2012). Afsluiting Pilot Equithérapie bij patiënten met een dissociatieve identiteitsstoornis. Stichting ZorgPK's.
- Yperen, T.A. van & Veerman, J.W. (2008). 'Zicht op effectiviteit. Handboek voor praktijkgestuurd effectonderzoek onderzoek in de jeugdzorg'. Delft: Eburon.
- www.equineassistedinterventions.org
- ww.nji.nl
- www.paardenlevenskunst.nl

Vragen?

rijksuniversiteit
 groningen

stichting
 zorg PKs

Bedankt voor jullie aandacht!